УКД: 66.4

УНІВЕРСАЛІЗАЦІЯ: СУТЬ І ГОЛОВНІ ОЗНАКИ

Вікторія Буник

Львівський національний університет імені Івана Франка,
філософський факультет, кафедра теорії та історії політичної науки,
вул. Університетська 1, 79000, Львів, Україна
e-mail: vik-ka04@ukr.net

Проаналізовано специфіку співвідношення понять «глобалізація» й «універсалізація». Названо перелік та головні ознаки всіх періодів універсалізації в історії людства. Визначено роль конфлікту в глобалізованому світі та процесі універсалізації.

Ключові слова: універсалізація, глобалізація, теорії конфлікту, зіткнення інтересів.

Термін «універсалізація» для політичної науки відносно нове; воно постає із ширшого – «глобалізація». Універсалізація належить до напрямів глобалізації разом з поляризацією й інтеграцією, що характеризує розвиток людини і мереж, груп та сфер ідентичного в одній розширеній мережі соціальних й політичних зв'язків. Цей процес характеризується постійною інтенсифікацією феноменів універсалізації, поляризації та інтеграції закріплений на комунікаційному і технічному рівнях.

Аналогія між термінами «глобальне» й «універсальне» вводить в оману. Універсалізація пов'язана з правами людини, свободою, культурою та демократією. Натомість глобалізація торкається технології, ринку, туризму, інформаційного середовища. Глобалізація здається незворотним процесом, а універсалізація перебуває поза ним. Кожна культура, яка стає універсальною, втрачає сингулярність і гине. Це те, що трапилося з усіма тими культурами, котрі знищили, примусово асимілювавши [1].

Поняття «універсалізації» для політичної науки важливе в теоретичному, і в практичному сенсі. Походить воно від слова «Універсум» – «дім», в якому живе людство. Явище універсалізації – ціннісно навантажене, бо створені ним норми, принципи, процеси претендують на роль всеохопних. Універсалізація тотожна поняттю стандартизації, оскільки, незважаючи на безконечні можливості сучасного світу, всі входять до системи єдиних загальних цінностей, потреб та умов. Перебудова суспільства у взаємопов'язану мережу інтересів та взаємодій спричиняє трансформацію суспільства, а зміна структури сама собою означає руйнування або навіть відмирання певних елементів економіки, культури, політики, соціальної сфери.

Універсалізація – процес, що об'єднує суспільства ідеалом або еталоном. Вона пропагує різноманітність поглядів та можливостей, універсалізує суспільство в розвитку «в одному руслі» й часто нав'язує зовсім не той еталон, якого прагне досягнути те чи інше суспільство, реалізовуючи свою політику. Неправильно вважати, що універсалізація

© Буник В., 2014

стосується лише великих транснаціональних корпорацій або міцних міжнародних структур. Вона позначається на індивідуальності, диктує свої цінності, потреби та шляхи їхнього досягнення. Дуже часто такий процес стихійний. Тоді й спрацьовує принцип «виживає сильніший», коли такими «сильнішими» виявляються великі багаті держави та корпорації. Доля ж інших спільнот залежить саме від здатності універсалізуватися в процесі глобалізації. Політична сфера найчастіше і найперше повинна володіти такою здатністю, адже політичні принципи також стають універсальними. Суспільно-політичні процеси мають бути вигідними для внутрішньої та зовнішньої політики держави і стабільності світової політики загалом.

Європейський стиль життя став універсальним, мрією багатьох менш впливових країн. Учений І. Валлерстайн зазначав: у Європі універсалізм має три мети: 1) захист прав та свобод громадян і співпраця в середовищі, яке називають демократією; 2) утримання позиції світового гегемона (це відгук «Зіткнення цивілізацій» С. Гантінгтона, бо ще раз підтверджується думка, що західна цивілізація лідирує серед інших, використовуючи універсальні цінності й істини); 3) верховенство ринку [10].

Вагоме значення для посилення процесу універсалізації належить США. Однак американізація суттєво його змінила. Найчастіше термін застосовують у негативному контексті, прирівнюючи його до втрати традиційної культури та звичаїв. Особливості американізації в галузі культури полягають в «ірраціоналізації раціональних матриць», спрямованості на кількісні показники (комерціалізації), готовності до споживання та підтримки певного рівня якості [8]. Масова культура, стиль життя, бізнес-моделі, політика й навіть мова стали універсальними для усього світу. Стримуючим елементом тут постає лише цивілізаційна ідентичність.

Ретроспективний погляд на історію суспільства, сучасні тенденції засвідчують: універсалізму опонує різноманітність соціокультурної сутності сучасного світу. Теоретичний і практичний інтерес становить пошук закономірностей у відносинах між різноманітністю й універсалізмом [9]. Глобалізація підриває модель національної держави, успадковану з часів американської боротьби за незалежність і Великої французької революції. Першою відчула наслідки глобалізації та змушене до неї адаптуватися Американська держава. Дуже цікава з цього приводу думка Дж. Ная. З одного боку, він розглядає американську потугу, аналізує її чинники. З іншого – реалістично оцінює глобалізацію та її наслідки для економіки й політики США. «Глобалізація (зростання всесвітньої взаємозалежності) така стара, як історія людства, – констатує він, звертаючи увагу на помилковість тези про зародження глобалізації в Північній Америці. – Проникнення християнства на нові континенти на багато століть випередило відкриття Голівудом методів комерційного поширення фільмів, знятих на біблійні теми» [цит.: за 7].

Виокремивши етапи розвитку людства, можна простежити основні акти універсалізації, які турбували суспільство. Саме тому правильно вважати, що універсалізація – це своєрідний процес вивчення, запозичення, пропагування, відкриття

нового, навіть насаджування тих ідей, принципів і цінностей, котрі стали ключовими у відповідний період історії.

Універсалістські уявлення про соціальні регулятори міфологічного та ранньорелігійного періодів виникли у додержавних і доправових спільнотах. Згідно з ними, в основу всього соціального життя (його регулятивних засобів, інститутів та под.) покладено загальне надприродне (божественне) начало, що надає цілісність, загальність, безумовну універсальну значущість і обов'язковість існуючому соціальному порядку. До прикладу, в Стародавній Греції та Стародавньому Римі виникають глобальні ідеї свободи й рівності всіх людей від природи, розробляють універсалістські вчення про право й державу природно-правового характеру. Вони у різних варіаціях дійшли до наших днів і становлять засади сучасних універсалістських державно-правових поглядів. Тобто, ідеї свободи, рівності й чеснотливості універсальні ще з епохи Античності. Уже тоді виявляють взаємозв'язок розвитку ціннісного світу людини та розвитку світу загалом, що є актом універсалізації.

Інший такий акт, який став ключовим у добу Середньовіччя, – релігія. Вона об'єднувала людей ідеалом віри. Такий процес універсалізації описує Ф. А. фон Гаєк: «Універсалізація як адекватна «відповідь» на черговий цивілізаційний «виклик» збігається з основною тенденцією соціально-історичного розвитку людства. Вона розширюється через устрій людського співробітництва», в ході якого відбувається не тільки процес обміну, а й процес утворення взаємозв'язку, коли вороги перетворювалися на друзів». Найяскравіший вияв релігії як акту універсалізації – Хрестові походи. Це військово-релігійні походи західноєвропейського лицарства до країн Близького Сходу під гаслом боротьби «за визволення Святої Землі від невірних». Тут йдеться про насаджування цінностей. Саме в середньовічний період і через Хрестові походи, на нашу думку, постає конфлікт глобального (універсального) та локального (одиничного).

Деформація потреб здійснює постійний «зсув» суспільства до всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції, уніфікації. Хоча не завжди таке зближення має на меті співпрацю. Потрібно зважати на те, що універсалізація означає утвердження та перероблення суспільством певних цінностей та ідеалів.

Універсалізація набула іншого значення у період Нового часу. На перший план висувалися не духовні цінності, а раціональне розуміння світу, політичні процеси, створення політичних систем та інституалізація політичної влади, науково-технічний прогрес і капіталістична універсалізація. Новий час як культурно-історичну епоху визначаємо через такі ознаки: світське раціоналістичне мислення, що виробилося на противагу богословсько-бароковому і стало підґрунтям для розвитку науки і техніки, тобто для індустріального суспільства; новий статус знання систематизує і перетворює розуміння істини – на відміну від двох, попередніх епох у цей період універсалізація уособлює зв'язок природи та мислення; ідея прогресу розвивається у філософських системах і політологічних теоріях; уперше універсалізація виявляється в політологічному сенсі.

У період Нового часу констатуємо остаточне виокремлення цивілізації та культури. Політична соціалізація стала актом універсалізації. Через процес соціалізації

політичної сфери, освоєння суспільством раціональності й технічності світу розширились взаємозв'язки та взаємозалежності країн світу, і ці зв'язки стали надто тісними і пізніше склалися в єдину глобалізовану систему. З'явилися нові поняття у політичній системі світу, котрі виявилися ключовими для розвитку прогресу та збагачення держав. Головною прерогативою став політичний, економічний і технічний прогрес, що дав змогу вийти на політичну арену новим державам-гегемонам.

Універсалізація, як і глобалізація, означає гомогенізацію життя: ціни, продукти, якість охорони здоров'я, рівень доходів, відсоткові банківські ставки на світовому ринку вирівнюються. Універсалізація сприяє й тому, що формується глобальна система взаємозалежності, набуває сили процес, який генерує трансконтинентальні й міжрегіональні потоки. Виникнення ринкових відносин у світі створює єдину систему світової економіки. Відмінність між взаємозалежною економікою і глобалізованою економікою – якісна, оскільки йдеться не про зростання об'ємів торгівлі, а про світовий ринок у вигляді ринку єдиної держави» [4].

Концепція універсалізації у період Нового часу проявляється через ринкові економічні відносини, але на цьому етапі вона реорганізувала спосіб виробництва. Головні ознаки універсалізації політичної та економічної сфери на шляху до глобалізації такі: взаємопроникнення промислових підприємств через державні кордони; розширення фінансових ринків; збільшення частки прямих іноземних інвестицій до економіки країн, що розвиваються; удосконалення глобального ринку праці; поширення технологій, міжнародних комунікацій; всесвітня культурна інтеграція розповсюдження споживацьких товарів; масові переміщення населення. Однак варто розглянути й проблему виникнення конкуренції – невід'ємну складову економічного розвитку. В політичному середовищі посилюється конкуренція між державами за місце гегемона на світовій арені. Цей процес у суспільно-політичному процесі визначає властивості явища універсалізації в епоху науково-технічного прогресу. Під універсалізацією розуміють нові сутнісні проблеми в соціально-політичній сфері – інтенсифікацію економічних, політичних, соціальних і культурних зв'язків. Історичний період, який наступив після завершення «холодної війни», визначили трансформація світової економіки, тріумф американської системи цінностей, ортодоксальна ідеологія, технологічна революція, нездатність національних держав розв'язати глобальні проблеми.

Важливим серед актів універсалізації у період науково-технічного прогресу стала інституалізація влади. Вона – новий чинник взаємозалежності політичних процесів світу. Тобто з'являється потреба організації політичних процесів та політичної діяльності, який здійснюється за допомогою інституалізації влади. Політичні інститути – спосіб організації політичного життя суспільства, що втілює політичні норми, зумовлені конкретною історичною ситуацією, вимогами політичної реальності. Політичними інститутами, по суті, стають політичні установи (сукупність політичних партій, органів суспільного громадського самоуправління та под.), котрі визначає спільнота людей; вони мають особливі повноваження й виконують спеціальні функції в політичному житті

суспільства (військові комітети, комісії), здійснюють конкретну діяльність (президентське правління). Отже, виникають суттєво нові цінності глобалізації й акти універсалізації.

Проаналізувавши розвиток людства, зазначимо: універсалізація – явище, притаманне всім етапам. У процесі розширення своїх можливостей суспільство почало більше взаємодіяти, відшуковувало нові шляхи пізнання й утвердження власної позиції перед іншими. На сучасному етапі розвитку універсалізація стала синонімом понять «узагальнення» та «поширення». Відповідаючи на власне запитання, людина нав'язувала його іншим для того, щоб одночасно утвердити свою позицію та зрозуміти цінності інших. Так відбувався обмін інформацією, який потребував взаємозв'язків і взаємозалежностей. Універсалізація – процес засвоєння людством позитивних ідей справедливості, добра, загального блага у різних сферах суспільних відносин; згодом їх закріпили нормативно у національному праві й на міжнародному рівні. Отже, універсалізація фактично тотожна процесові становлення та розвитку людини і суспільства [3].

Однак зауважимо: універсалізація – ключова, але не єдина тенденція розвитку спільноти. Низка авторів цілком обґрунтовано стверджують, що поряд із тенденцією до універсалізації має місце партикуляризація (регіоналізація). Зосередження суспільства вважають процесом формування стандартів, ідентичності людини, яка б відповідала традиції та культурі регіональних утворень. Партикуляція – вкрай необхідна для подолання національних кордонів, адже впровадження загальних стандартів під час регіоналізації відбувається зі збереженням культурних та духовних особливостей регіону. Це – з одного боку. З іншого – не всі суспільства можуть стрімко трансформуватися від регіонального до глобального, універсального виміру. Це спровоковане боязню втратити ідентичність, національність і традиції суверенних держав через гегемонів глобалізованого світу.

Універсалізація світу супроводжувалася численними конфліктами етнічного, національного, релігійного, загарбницького та визвольного характеру. Тобто, універсалізації цінностей протидіяло небажання спільноти продовжувати власний розвиток поза його межами. Дихотомія виявляється у конфлікті між всезагальними (універсальними) інтересами та потребами партикулярними (одиничними, груповими). Феномен конфліктів – один із найдавніших в історії, з'явився задовго до виникнення держав та систем міждержавних відносин. Після закінчення «холодної війни», для якої були характерні регіональні суперечки під «наглядом» наддержав, світ зіткнувся з безліччю ускладнень, котрі мали зазвичай етнічне забарвлення. Почали розглядати зміну природи конфліктів, їх перехід від міждержавного до внутрішньодержавного масштабу, Досліджень суперечностей – безліч: вивчати причини їхнього виникнення та розвитку, перехід у збройну стадію, технології врегулювання конфліктів і вирішення. На початку XXI ст. з'явилися нові сутички, детерміновані не стільки етнічними, скільки конфесійними та цивілізаційними параметрами [5]. Чи існує «єдина складова» всіх цих конфліктів? Такого запитання не озвучують. Принципи розвитку конфліктів пояснюють три підходи. Перший ґрунтується на теорії конфлікту цивілізацій С. Гантінгтона, висловленій ще 1994 р. Дослідники наголошують, що зараз йдеться про сутичку

християнської і мусульманської цивілізацій, застерігають від екстремістської спрямованості ісламу.

Другий напрям пояснення конфліктів акцентує на розриві між «глобальним Півднем» і «глобальною Північчю», який, на думку прихильників неомарксизму, триває, а з огляду на низку параметрів – і посилюється. Так звана напівпериферія поряд з периферією виявляється ділянкою, де зароджується протест. Особливо болісно «відставання» від Заходу сприймає арабський світ. «Глибоке розчарування і фрустрація, – вважає Г. Мирський, – спричинені тим, що мусульманська «спільнота обраних», прихильників єдиного правильного вчення, опинилася на маргінесі, зазнає занепаду, змушена безсило спостерігати, як «невірні» визначають долі людства і правлять світом. Передусім це стосується арабських країн. Адже колишня слава й могутність арабів не відповідають їхньому теперішньому становищу» [6].

Нагадаємо: якщо С. Гантінгтон, зауважуючи на цивілізаційний протиріччя, проблему вбачає у незбігу цінностей, то неомарксисти дотримуються економічного детермінізму. Важливо те, що соціально-економічну нерівність, стверджує Ж.-М. Гуен, можна послабити шляхом компромісів через перерозподіл, а ціннісний конфлікт узагалі відкидає компромісні рішення [11]. За природою ціннісний конфлікт – зіткнення з нульовою сумою. Можна і в соціально-економічній сфері бачити непримиренне протистояння, наприклад, класових цінностей або цінностей різних соціальних груп. У цьому випадку суперечка також стає конфліктом з нульовою сумою.

Третє пояснення причин виникнення конфліктів зводиться до односторонньої політики США, яка зумовлює невдоволення й відповідну реакцію іншої частини світу.

Певною мірою всі названі причини впливають на розвиток і появу конфліктів, але повністю їх пояснити не можуть. Для всіх гіпотез спільним є те, що науковці торкаються одного поля, в якому розвивається суперечка, і це поле – глобалізація. Х. Булл зауважував: у міжнародній системі є всі елементи: боротьба за владу між державами, війна, транснаціональна солідарність, конфлікт, співробітництво і регулятивні правила відносин між державами. Учений визначає специфіку глобалізованих конфліктів – це процеси в «анархічному суспільстві», адже держави не лише втягнені в боротьбу чи протиборство, вони обмежені загальними правилами й інститутами суспільства, сформованими моральними й правовими нормами [2]. Тобто, йдеться про ту ж універсалізацію цінностей.

Американський конструктивіст О. Вендт також розробив системний дослідницький проект, в центрі якого – держави, які діють в анархічному середовищі. Він акцентує на соціальному характері міжнародних відносин. Особливу увагу науковець звертає на процеси взаємодії акторів, котрі створюють соціальну реальність. Міжнародна система може трансформуватися та діє лише через інтеракцію акторів. Дослідник надає акторам і структурі однаковий онтологічний статус, зазначає їхню взаємообумовленість в соціальному процесі, цим і характеризує глобальну взаємодію між політичними акторами в світі. Отже, структура постає не як матеріальний, а як соціальний феномен. Значення

матеріальних чинників – «сили й інтересу» – О. Вендт не відкидає, але стверджує: їхня впливовість залежить від соціальної структури системи [12].

Соціальне розуміння структури передбачає, що актори беруть до уваги погляди один одного. Соціальні структури в межах конструктивізму розуміють як розподіл ідей та цінностей. Певних таких ідей дотримуються всі актори, інших – ні. Загальні ідеї як частина соціальної структури становлять культуру, що засновується на структурі ролей. Натомість, ролі – атрибути структури системи, а не її елементів. Структура і тенденції анархічних систем залежать від того, яка із ролей домінує. Відповідно анархія – те, що з неї робить держава. На відміну від політичного реалізму, конструктивізм розуміє структурні зміни не як зміну полярності, а як зміну власне культури. Вона і спричиняє протиріччя між акторами, оскільки цінності й культура – атрибути системи, а не ознаки її елементів, і якщо їх порушують, то руйнується ціла система, й елементи починають суперечити одне одному.

Принципово важливим є розв'язання проблеми інтересів та ідентичностей агентів. З погляду політичного реалізму, вони не змінюються через взаємодію між акторами, структура системи змінює тільки поведінку акторів. Конструктивістське розуміння конфлікту в глобалізованому світі передбачає, що структура впливає на інтереси й ідентичності учасників, інтереси та ідентичності стають залежними змінними. Зміна структури ролей веде до їх зміни, а ця зміна – явище конфліктне.

Тертю, яке постає у вигляді причини або наслідку глобалізації, властива масштабність ознак, адже воно стосується політичної, соціальної, економічної та культурної сфер життя суспільства. Проте конфлікт у глобалізованому світі – це передусім зіткнення протилежних інтересів, думок, поглядів, прагнень, гострих суперечностей, що призводить до боротьби. Суперечність інтересів держав, зіткнення їхніх цілей – об'єктивна передумова конфліктності на міжнародній арені, де кожний суб'єкт відносин відстоює власні інтереси, ресурси й ідеї. Конфлікт можна визначити так: відносини між двома й більше сторонами (учасниками міжнародних відносин), яким властива суперечність, розбіжність або цілковита протилежність цілей, вартостей та позицій, коли кожна зі сторін прагне реалізувати інтереси за рахунок іншої, нейтралізувати, ослабити, контролювати або знищити суперника.

Учені дослідили та назвали причини міжнародних конфліктів (окрім зіткнення інтересів):

– несумісність цілей, вартостей (тобто критеріїв, на основі чого визначають інтереси суб'єктів) та позицій (того, як учасники формулюють свої інтереси в прагнення, та заявляють про них);

– швидкість дій учасників міжнародних відносин;

– суб'єктивне сприйняття інтересів як протилежних, хоча об'єктивно вони такими можуть не бути;

– соціально-психологічні чинники, пов'язані з особистісними характеристиками лідерів держав;

– економічні фактори (суперечності, боротьба за розподіл світових ресурсів), сфери впливу;

– структурне розбалансування, тобто невідповідність високого становища держави в одній системі координат (скажімо, в фінансовій) нижчому становищу в іншій (наприклад, у дипломатичній, політичній площині), або коли ресурсний потенціал держави суперечить місцю, що вона посідає в структурі міжнародної системи або не відповідає її міжнародній ідентифікації;

– неоднорідність світової глобальної системи, розподіл її на групи країн центру та периферії, розвинуті й нерозвинуті країни, багаті та бідні (конфлікт Південь – Північ, Схід – Захід).

Хоча дослідження конфлікту своєрідні, ґрунтуються на різних підходах і ціннісних установках, вони все-таки взаємопов'язані в загальному сенсі та специфікою, оскільки світ визначають як стан або порядок (усередині суспільства і/або між спільнотами, організованими в національні держави), що насправді відкидає війну як можливий вид конфліктної поведінки.

Дослідник Я. Пітерс запропонував низку парадигм, котрі пояснюють глобалізацію та універсалізацію через конкретні поняття:

– «зіткнення цивілізацій» – фрагментація світу через цивілізаційні відмінності, які опираються на культурну диференціацію;

– «макдональдизація» – гомогенізація культури, яку пропагують транснаціональні корпорації під прапором модернізації (вестернізації, європеїзації, американізації);

– «гібридизація» – широкий спектр міжкультурних взаємодій, котрі сприяють взаємозбагаченню [3].

Універсальність у контексті глобалізації розуміють результатом ускладнення цивілізаційних зв'язків. Вона полягає в рівності партнерів цивілізаційного розвитку, можливості ведення «рівноправного діалогу». З погляду універсалістського мислення, можна вирішувати конкретні глобальні проблеми. Інша вагома ознака універсальності – цінність, адже процес універсалізації завжди супроводжує певна мета, яку підтримує суспільство.

Отже, доходимо висновку, що універсалізація – самостійне явище, яке не обов'язково залежить чи походить від ширшого поняття «глобалізація». Варто детальніше дослідити принципи явища та можливі механізми його впливу на суспільство.

Список використаної літератури

1. *Бодрияр Ж.* Насилие глобального [Електронний ресурс] / Ж. Бодрияр // Режим доступу: http://www.dglobal.narod.ru/violence.htm
2. *Булл Х.* Анархическое общество: исследование проблемы порядка в мировой политике / Х. Булл // Антология мировой политической мысли: в 5 т. – М. : Мысль, 1997. – Т. 2: Зарубежная политическая мысль XX века. – С.802–805.
3. *Васечко Л. О.* Еволюція прав людини під впливом процесу глобалізації / Л. О. Васечко//Форум права. – 2010. – №4. – С.121–126.

4. *Воронкова* В. Г. Глобалізація як процес універсалізації стосунків між державою [Електронний ресурс] // Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpgvzdia/2008_35/pdf_35/VISNIK_35_2.pdf;
5. *Лебедева М.М.* Рефлексия конфликтов: новое качество «старых» ситуаций / М.М. Лебедева // Экономика и политика в современных международных конфликтах ; под ред. А. Д. Богатурова. – М: МГИМО, 2008. – С.108–118.
6. *Мирский Г.* Цивилизация бедных [Электронный ресурс] / Г. Мирский // Отечественные записки. – 2003. – №5 // Режим доступа: http://www.strana-oz.ru/?numid=14&article=641#prsfrm#prsfrm
7. *Наумкіна С.* Глобалізація: тенденції інтеграції, універсалізації та поляризації сучасного світу [Електронний ресурс] / С. Наумкіна // Режи доступу: http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=46&c=966
8. *Нерсесянц В.С.* Процессы универсализации права и государства в глобализирующемся мире / В.С. Нерсесянц // Государство и право. – 2005. – №5. – С. 3–15.
9. *Рябова М.* Поиск логики между разнообразием и универсализмом современного общества / М. Рябова // Общество и глобализаця. – 2008. – №12. – С. 42–49.
10. *Хантингтон С.* Столкновение цивилизаций / С. Хантингтон. – М.: АСТ, 2006. – 571 с.
11. *Guehenno Jean-Marie*. Globalization and International System of Democratic / Jean-Marie Guehenno// Journal of Democracy – 1999. – № 7. – P. 22–38.
12. *Wendt A.* Anarchy is What States Make of It: The Social Construction of Power Politics / *A. Wendt* // International Organization.–1992. – № 2.

Стаття надійшла до редколегії 28.05.2014
Прийнята до друку 20.06.2014

UNIVERSALIZATION: ESSENCE AND MAIN FEATURES

Victoria Bunyk

Ivan Franko National University of Lviv
Institute of philosophy, department of theory and history of political science
Universytetska st., 1, 79000, Lviv, Ukraine
e-mail: vik-ka04@ukr.net

Specific character of relationship between the concepts of «globalization» and «universalization». Named the list and the main features of all periods in the universalization of human history. The role of conflict in a globalized world and in the process of universalization.

Key words: universalization, globalization, conflict theory, conflict of interests.

УНИВЕРСАЛИЗАЦИЯ: СУТЬ И ГЛАВНЫЕ ПРИЗНАКИ

Виктория Буник

Львовский национальный университет им. Ивана Франко,
философский факультет, кафедра теории и истории политической науки,
ул. Университетская, 1, 79000, Львов, Украина
e-mail: vik-ka04@ukr.net

Проанализирована специфика соотношения понятий «глобализация» и «универсализация». Названы перечень и главные черты всех периодов универсализации в истории человечества. Определена роль конфликта в глобализированном мире и в процессе универсализации.

Ключевые слова: универсализация, глобализация, теории конфликта, столкновения интересов.